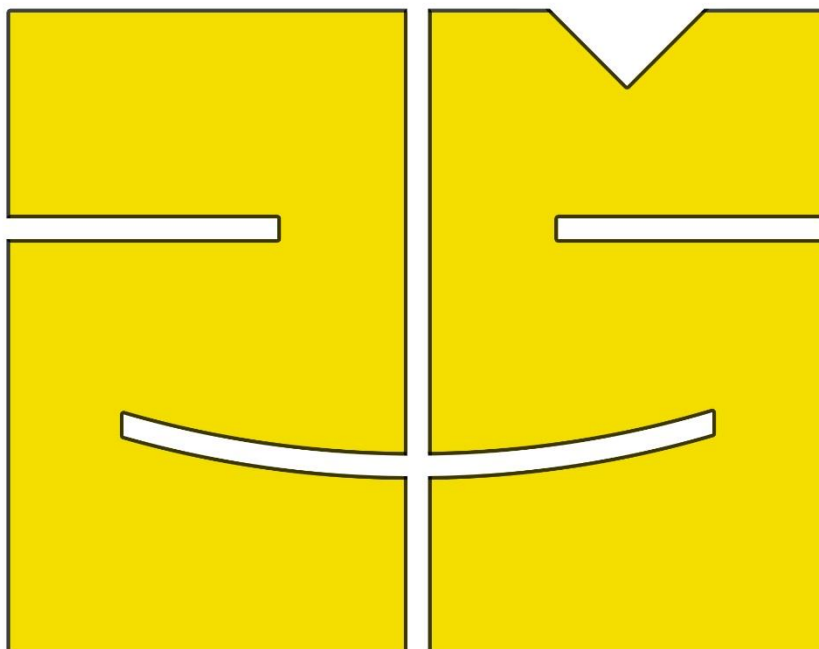

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ PRAHA 3

2023/2024

CIMBURKOVA

ZŠ Praha 3, Cimburkova 18/600, 130 00 Praha 3
tel.: 222 782 169, fax.: 222 782 585, e-mail: fzsskola@volny.cz

Zpracovala: Mgr. Silvie Šilhanová, školní metodička prevence

Schválila: Ing. Irena Meisnerová, ředitelka školy

V Praze dne 31. 8. 2023

Obsah

1.1	Složení preventivního týmu:.....	3
1.2	Charakteristika školy:	3
1.3	Nejčastější výchovné a výukové problémy žáků.....	6
1.4	Rizikové oblasti vážící se k lokalitě Žižkova	7
2	Poradenské služby školy	9
3	Cíle a priority školy v oblasti primární prevence	9
3.1	Cíle školy.....	9
3.2	Priority školy v oblasti primární prevence	9
4	Vymezení cílové populace.....	10
5	Navržený způsob realizace, metody a formy práce.....	10
6	Spolupracující instituce	11
7	Měření efektivity programu	11
7.1	Zpětné vazby.....	11
7.2	Mapování rizik na škole	12
	Návrh témat souvisejících s rizikovým chováním v rámci výuky	13
8	Krizový plán při výskytu rizikového chování aneb co dělat, když... ..	14
8.1	...se ve škole objeví šikana (školní program proti šikanování).....	14
8.2	...dítě nechodí do školy (dlouhodobé absence).....	22
8.3	...žák agresivně reaguje na učitele	23
8.4	...identifikujeme podezřelou látku a jak s ní nakládat:	23
8.5	...se žáci vzájemně fyzicky napadli:	23
8.6	... v případě výskytu zneužívání návykových látek:.....	24
8.7	...je podezření na týrání a zanedbávání dítěte:.....	25
9	Realizace besed, přednášek, programů a aktivit pro školní rok 2023/24.....	27
10	Přílohy	32
	Příloha č. 1 - Informační letáky na téma šikana	32
	Příloha č. 2 - Přehled sociálně nežádoucího (rizikového) chování	34
	Příloha č.3 – Adresář poskytovatelů péče a aktivit týkajících se rizikového chování dětí ..	35

1. Stav školy z hlediska sociálně patologických jevů

1.1 Složení preventivního týmu:

Speciální pedagog a vedoucí školního poradenského pracoviště - PaedDr. Dagmar Kapustová

Výchovný poradce - Mgr. Zina Švancarová

Metodik školní prevence - Mgr. Silvie Šilhanová

Kariérní poradce – Mgr. Jarmila Kynčlová

Sociální pedagog – Mgr. Irena Venturová

Šk.psycholog: PhDr.Václav Mertin

Šk.ukrajinský psycholog: Natálie Petryk

Ředitelka školy - Ing. Irena Meisnerová

1.2 Charakteristika školy:

Naše škola se nachází v lokalitě staré zástavby Žižkova, pro kterou je typická velká koncentrace romské populace a dětí a mládeže ze sociálně slabých rodin. Praha 3 je domovem několika (podle odhadů kolem 2,5 - 3,5 tisíc) Romů a je tak početně jednou z největších pražských romských lokalit. Nemá však charakter vyloučeného ghetta, jedná se spíše o větší zahuštění romských rodin s plnou prostupností do veřejného prostoru a dostupné občanské vybavenosti.

Škola se vlivem okolností již řadu let zabývá vzděláváním romských žáků a žáků z méně podnětného rodinného prostředí. Postupně se podařilo vytvořit komplexní výchovně vzdělávací program pro žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Tento koncept vznikl z nutnosti řešit práci celé školy, která měla a stále má specifické složení žáků.

V současné době máme kolem 270 žáků. Velkou část žáků naší školy tvoří romské děti, děti pocházející zejména ze sociálně slabších rodin či rodin různě problémových. Nejčastěji jsou to žáci s výchovnými či výukovými problémy, kterým vyhovuje možnost vzdělávání v menších třídních kolektivech a zkušený učitelský kolektiv a podpůrný tým odborníků (školní poradenské pracoviště), které naše škola nabízí. V letošním roce máme také nově kolem 60 ukrajinských žáků prvního i druhého stupně a tuto situaci ve složení kolektivů budeme také v MPP reflektovat.

Velký důraz také klademe na inkluzi dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd. S tím souvisí i individuální výuka dětí a realizované speciální předměty, které vyučují učitelé a další speciální pedagogové, kteří nejsou přímými členy školního poradenského pracoviště.

Vysoká koncentrace romských dětí má své klady i zápory. Kladem jsou zkušenosti pedagogů se vzděláváním a specifiky Romů, bezproblémové zajištění pedagogických asistentů, vyřešení problémů obtížné oslovitelnosti a dosažitelnosti členů romské komunity, vytvoření prostoru pro aktivity různých neziskových sdružení a organizací apod. Na druhou stranu to však vede k odhlašování neromských dětí ze školy (respektive pověst „cikánské“ školy začíná být tak známá, že neromské děti bez nějakých problémů či zvláštností se přestaly do školy hlásit), jakémusi možná příliš chráněnému prostoru, přílišnému „opečovávání“ dětí, ztížené integrační a konfrontační příležitosti s majoritou, možná i sníženým nárokům na děti atd.

Náročnou a léty ověřenou praxí se podařilo dokázat, že romské děti jsou v rámci základního školství dobře vzdělavatelné za předpokladu, že dostávají dostatek času na osvojení vědomostí a návyků a jsou jim přizpůsobeny podmínky pro toto osvojování.

Zvláště na počátku školní docházky a později při přechodu na druhý stupeň vyžadují individuální péči, aby vyrovnaly handicap daný odlišnou hierarchií hodnot romské rodiny, odlišným životním stylem, nedostatečnými jazykovými znalostmi nejen češtiny, ale i romského jazyka a minimální předškolní i domácí přípravou apod.

Úskalí počátku školní docházky dětí se škola snaží překlenout existencí přípravného ročníku (do této třídy mohou podle pokynu MŠMT chodit děti s odkladem povinné školní docházky, děti s nízkým sociálně-ekonomickým postavením, ohrožené sociálně-patologickými vlivy, azylanti či účastníci řízení o azyl) a posledních sedm let také prostřednictvím našich dětských skupin (určené pro děti od 2,5 do 5 let). Cílem obou předškolních institucí je systematická příprava dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a cizinců k bezproblémové adaptaci a začlenění do vzdělávacího procesu. Tím se snažíme předejít školnímu selhávání, které by mohlo ohrozit průběh jejich dalšího vzdělávání. Základem práce v přípravném ročníku a v dětských skupinách je rozvoj percepčních i kognitivních funkcí a jazykových dovedností, spolu se základními hygienickými a pracovními návyky a sociálními dovednostmi při respektování individuálních zvláštností a zachování diferencovaného

přístupu. Využíváme rozmanité herní i učební aktivity, dvojjazyčné učební pomůcky (ke konfrontaci výrazů v romském jazyce), vycházky, pracovní, pohybové, hudební i výtvarné činnosti apod. tak, aby děti zažily pocit spokojenosti a úspěšnosti, který bude následně pozitivně působit na jejich vztah ke škole. Za velice pozitivní považujeme také to, že přípravný ročník vede romský pedagog. Ten dokáže dobře zprostředkovat komunikaci mezi školou a rodiči, apeluje na dodržování docházky dětí (přestože je ještě nepovinná) a učí tak nejen děti, ale především jejich zákonné zástupce dodržovat základní pravidla chování do školy.

Při tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP – Škola porozumění) jsme vycházeli z potřeb našich žáků, kdy je nutné probrat základní učivo a vše navíc zaměřit na význam pro praktický život. Snažíme se pružně reagovat na momentální složení tříd a úroveň žáků.

Ve škole vzděláváme také žáky, kteří podle odborného vyšetření pedagogicko-psychologické poradny mají diagnózu lehkého mentálního postižení, a za pomoci nástrojů inkluze jsme některé z nich začlenili do systému běžného vzdělávání. V každém jednotlivém případě musí probíhat úzká spolupráce učitelů, speciálního pedagoga a psychologa.

Jako alternativu máme na škole také speciální třídy, jejichž existence nemusí být pro dítě špatným řešením, protože ve třídě je mnohem větší možnost individuální péče, je zde menší počet dětí ve třídě, výuku vede zkušený pedagog, který si umí kvalifikovaně poradit s různými výchovnými či vzdělávacími problémy žáků apod. Pokud žák projeví schopnosti a zájem o následné studium, škola dokáže žákovi poskytnout takové možnosti (doučování, speciální individuální příprava na SŠ, psychologické poradenství apod.), aby přijímací zkoušky a následný přechod na střední školu (učiliště) dokázal dobře zvládnout.

Již několik let na škole funguje školní poradenské pracoviště, ve kterém se žákům věnuje speciální pedagožka, školní psycholožka, výchovná poradkyně a metodička prevence. V letošním školním roce přibyla také nová a potřebná posila týmu sociální pedagožka. Pro romské žáky a žáky ze sociálně slabých rodin jsme vytvořili překlenovací most formou práce s asistenty. V současné době na škole pracuje 13 asistentů pedagoga, kteří nám pomáhají v komunikaci s rodiči, kvalifikovaně asistují pedagogům při výuce a aktivně se podílejí na zájmových mimoškolních činnostech školy. Někteří z nich jsou i Romové a my spoléháme na to, že romský asistent může romské dítě v některých situacích lépe pochopit a porozumět příčinám jeho chování.

Taktéž může někdy rodičům lépe vysvětlit některé kroky a opatření, které škola podniká v zájmu dítěte. Ve chvílích, kdy s nimi rodiče nesouhlasí či je nechápou, asistenti přispívají ke zlepšení spolupráce a komunikace mezi oběma zainteresovanými stranami, což je nezbytné pro zlepšení vzdělanostní úrovně nové generace. Ukrajinští asistenti pomáhají mimo jiné také v komunikaci a překládání hovorů s rodiči i žáky a jsou nezbytnou pomocí pedagogů ve třídách.

Velice důležité je také navázání a udržování úzkého kontaktu s vytipovanými středními školami a odbornými učiteli, kam přecházejí děti po ukončení povinné školní docházky. Této oblasti se velmi poctivě věnuje zejména výchovná poradkyně ve spolupráci se školní psycholožkou. Situace v této oblasti je poměrně náročná, protože na pomoc rodičů se téměř nedá spolehnout. Ti z většiny s dětmi nenavštěvují školu při „dnech otevřených dveří“, nevyhledávají sami informace o různých studijních oborech a především ani neumí vyplnit přihlášky apod. Toto vše musí škola podle svých možností suplovat.

V neposlední řadě také škola dlouhodobě spolupracuje s neziskovými organizacemi jako např. R-Mosty, Slovo 21, Romea. Připravujeme ukázkové hodiny pro zahraniční delegace, výukové semináře pro budoucí romské asistenty a semináře pro učitele.

Pravidelně u nás vykonávají praxi studenti zejména pedagogické a filozofické fakulty (obor romistika, speciální pedagogika, učitelství pro I.či II.stupeň apod.), ale také studenti různě zaměřených středních škol. Jsme členy občanského sdružení „Liga komunitních škol“, ve kterém spolupracujeme se školami s podobným složením žáků (např. základní škola Předlice z Ústí nad Labem, ZŠ Přemysla Pittera v Ostravě a dalších).

1.3 Nejčastější výchovné a výukové problémy žáků

➤ Mezi nejčastější výchovné problémy patří:
pozdní příchody do školy, záškoláctví či skryté záškoláctví (rodiči nepravdivě omluvené) a falšování omluvenek, lhaní, kouření před školou nebo někdy i v prostorách školy, drzé a nevhodné chování žáků ve výuce, netolerantní chování žáků k sobě navzájem, vandalismus, agresivita.

➤ Mezi nejčastější výukové problémy patří:

neplnění domácích úkolů, nedostačující příprava žáků na vyučování, nenošení a zapomínání pomůcek na výuku, velmi malá motivace žáků ke zlepšování výsledků ve výuce.

1.4 Rizikové oblasti vážící se k lokalitě Žižkova

Oblast spodní části Žižkova s sebou přináší také množství specifických lokalit a míst, která bychom mohli označit za poměrně dost kritická z hlediska výskytu sociálně patologických jevů. Zřejmě největším problémem je obrovská koncentrace bazarů a zastaváren, které jsou otevřené nonstop a ve kterých dochází i k nelegálním obchodům s kradeným zbožím, zejména mobilními telefony, elektronikou apod. Těchto podivných machinací se mohou dopouštět i děti a mládež, v čemž nás čas od času utvrzuje pátrání policejních příslušníků, kteří v několika případech vyšetřovali i žáky naší školy. A i když se nakonec většinou nepodaří prokázat přímou souvislost s činem, podezření stále přetrvává.

Dalším rizikem a lákadlem je velké množství různých heren. Praha 3 patří mezi pět městských částí Prahy s nejvyšším počtem heren. Nejvíce heren se nachází v oblasti Koněvovy ulice. Pro dospívající jsou hazardní hry zvláště nebezpečné, patologické hráčství vzniká rychleji, u těchto dospívajících je také vyšší riziko zneužívání drog. Podle závěrů ze školního průzkumu se zdá, že gambling se našich žáků zatím přímo nedotýká, ale týká se bohužel některých členů širších rodin dětí. V okolí heren se také vyskytují podivné existence a hrozí tak riziko patologických příkladů nebo kontaktů pro děti. Na herny se nabaluje i množství dalších negativních jevů, např. kriminalita, praní špinavých peněz, rozvracení rodin, domácí násilí, sebevraždy, bezdomovectví, prostituce a další jevy, které mohou ve svých důsledcích vést k ohrožení psychického vývoje dětí a mládeže.

Obdobné riziko hrozí také v okolí podivných klubů, kde se schází rizikové osoby. Jako negativní příklad může sloužit klub Pinochio, který je veřejně znám jako místo nabízení hlavně homosexuálních kontaktů a do něhož se přesunula zejména klientela osob dříve se pohybující v oblasti Hlavního nádraží. Sexuální služby zde nabízejí i děti a mládež například na útěku z domova či některého výchovného zařízení, drogově závislí nutně potřebující peníze na další dávku apod.

Z veřejných prostranství lze za rizikové považovat dle našeho názoru Kostnické náměstí a park Bezovka.

Nepříjemná je také blízkost Hlavního nádraží, které je již léta nechvalně proslaveno velkou koncentrací bezdomovců, narkomanů, prostitutek apod.

2 Poradenské služby školy

Viz. Školní poradenské pracoviště

3 Cíle a priority školy v oblasti primární prevence

3.1 Cíle školy

Hlavními a dlouhodobými cíli preventivního působení jsou:

- a) snížení množství sociálně nežádoucích jevů ve škole;
- b) vytváření pozitivních postojů žáků ke škole a zlepšení docházky do školy;
- c) zkvalitňování trávení volného času dětí.

Střednědobé cíle: a) zkvalitnění práce školního poradenského pracoviště

b) vzdělávání pedagogů v oblasti rizikového chování

Krátkodobé cíle: přednášky, semináře, programy atd.

3.2 Priority školy v oblasti primární prevence

- Protidrogová prevence, zejména prevence závislostí na nikotinu a alkoholu – v rámci realistického pohledu na situaci dětí se snažíme alespoň o oddálení užívání těchto látek do co nejpozdějšího věku (v ideálním případě žák, který nekouří či nepožívá alkohol nebo jiné návykové látky vůbec).
- Vytváření zdravých vztahů mezi žáky navzájem, prevence proti šikaně a kyberšikaně – kamarádské vztahy ve třídách, žák, který nešikanuje a snaží se být tolerantní ke svým spolužákům a v případě potřeby ví, na koho se obrátit o pomoc.
- Vytváření zdravých vztahů mezi žáky a učiteli založené na vzájemné oboustranné toleranci a úctě.
- Minimalizace neomluvené absence, co největší spolupráce rodiny a školy.
- Prevence xenofobie, netolerance – žák, který je tolerantní k menšinám, a to nejen k těm národnostním.
- Vedení žáků k samostatnému správnému rozhodnutí a nesení odpovědnosti za svá rozhodnutí.
- Vytváření zdravého sebevědomí žáků – žák, který je schopen realisticky posoudit své schopnosti.

- Posilování komunikačních dovedností – zvyšovat schopnost řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku.
- Zvyšování sociálních kompetencí žáků – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích.
- Rozvíjet estetické cítění žáků – prevence proti vandalismu.
- Vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty.
- Zvyšování právního vědomí žáků – žák, který dodržuje zákon, minimalizovat prekriminální a kriminální chování žáků.
- Upevňování a dodržování zásad zdravého životního stylu – žák, který dodržuje hygienické zásady a návyky, má správnou životosprávu a dokáže vhodně využívat volného času.
- Zvyšování vědomí o rizicích a možných následcích nechráněného pohlavního styku.

4 Vymezení cílové populace

- a) dětí v přípravném ročníku: 21
- b) dětí v běžných třídách: 213
- c) pedagogů prvního a druhého stupně: 25
- d) asistentů učitele: 13
- e) rodiče, veřejnost
- f) žáci s OMJ

5 Navržený způsob realizace, metody a formy práce

- prožitkové a interaktivní formy primární prevence (např. Život bez závislostí, Divadelta, Divadlo Forum, PPP...);
- pobytové akce (školy v přírodě...);
- workshopy (Loono, Konsent, Policie ČR...);
- filmová představení (Jeden svět...);
- semináře, aktivní učení v modelových situacích;
- skupinové, kooperační, interaktivní formy práce ve výuce, projekty

- školení (zlepšení pracovních příležitostí pro rodiče...);
- PC programy, video, DVD, internet
- slohové a výtvarné práce na dané téma;
- kulturní a sportovní akce;
- zařazování témat sociálně patologických jevů do výuky (vyučující se snaží zařazovat a kombinovat zejména techniky, postupy, metody a formy interaktivní výuky, jako jsou např. diskuse, brainstorming, skupinové vyučování, simulační hry a dramatizace, kritické myšlení, monitoring třídního učitele apod.);
- nástěnky pro rodiče, žáky, učitele
- speciální nástěnka v ukrajinštině pro ukrajinské žáky a jejich rodiče

6 Spolupracující instituce

viz. adresář služeb

7 Měření efektivity programu

7.1 Zpětné vazby

- po skončení určité akce (besedy, programu ap.) využívají třídní učitelé různých technik zpětných vazeb, při kterých se s dětmi věnují zhodnocení programu (teploměr, tzv. batůžek a koš – co si odnesu a co chci vyhodit, zpětnovazební lístek - co nového jsem se dozvěděl, co mě zaujalo nebo nezaujalo, co bylo nového nebo co už jsem věděl, znalostní test před a po akci ap.), pozorování, ankety, dotazníky, rozhovory s účastníky, o jejichž výsledcích následně informují metodičku prevence;
- zpětnou vazbu formou rozhovoru jak učitelům, tak metodičce prevence dávají také lektori programů, součástí je zhodnocení preventivního programu a doporučení, na co se v budoucnu zaměřit;

- o svém názoru na akci informují metodičku také učitelé, kteří se jí s dětmi účastnili

7.2 Mapování rizik na škole

- speciální pedagožka (školní psycholožka, sociální pedagožka) může ve vytipovaných kolektivech mapovat klima tříd a se závěry vhodně seznamovat zejména třídní učitele a navrhnout případná opatření,
- podle potřeby metodička vypracovává dotazníky zaměřené na různé oblasti rizikového chování dětí, trávení volného času, mapování klimatu školy apod.,
- zpětná vazba od pedagogů, postřehy učitelů ze společných akcí, výletů kurzů, projektových dnů,
- konzultace s rodiči, informace z třídních schůzek,
- zájem žáků o jednotlivá témata zahrnující rizikové chování,
- individuální konzultace a rozhovory se žáky,
- informace o rizikových formách chování v hromadných sdělovacích prostředcích (zaujímání postojů našich žáků, vazba od pedagogů).

Při zpracovávání dotazníků je kladen důraz na splnění následujících podmínek:

- ujasněná motivace (důvody) pro sběr dat,
- zvolený vhodný typ dotazníku a otázek,
- definována cílová skupina,
- ujasněné instrukce pro zadávání, časový harmonogram,
- provedená analýza dat,
- výsledky jsou prezentovány (nejčastěji na pedagogické radě),
- podle výsledků jsou provedena příslušná opatření, změny ap.

Návrh témat souvisejících s rizikovým chováním v rámci výuky

Zařazování témat souvisejících se sociálně nežádoucím chováním v rámci výuky průběžně během celého roku:

Biologie: Zdravá výživa a zdravý způsob života, vliv škodlivých látek na lidský organismus, civilizační choroby a jejich předcházení, tělesná a duševní hygiena, ochrana životního prostředí – aktivní zapojení jednotlivců, nemoci, úrazy, prevence...

Chemie: Složení některých návykových látek a důsledky jejich zneužití, nebezpečí zneužívání léků...

Výchova ke zdraví a výchova k občanství: Sebepoznávání, sebepojetí a sebehodnocení, seberegulace a sebeorganizace činností a chování, morální rozvoj – hierarchie hodnot, prosociální chování, důsledky zneužívání návykových látek pro soužití lidí, dopady v oblasti partnerských vztahů, rodinných i společenských, změny v psychice postižených lidí a problémy v oblasti sociální, zdravý způsob života, trestně právní odpovědnost, rasismus a xenofobie, výživa a zdraví (poruchy příjmu potravy), sekty, gambling, témata souvisejícím se sexuálním životem (předčasné početí, antikoncepce, partnerské vztahy, pohlavní nemoci...), zneužívání a týrání, řešení krizových situací, pravidla slušného chování, svobodná vůle a rozhodování – zodpovědnost za své rozhodnutí, techniky komunikace – asertivita, aktivní naslouchání, rodinný rozpočet, bezpečné chování (na ulici, v dopravě, v rizikovém prostředí)

Zeměpis: Země původu různých návykových látek, celosvětový problém pašování drog a trestní odpovědnost, životní styly v různých zemích, význam poznávání života a kultury států – porozumění mezi národy...

Dějepis: Problém drog z hlediska historického, rasové teorie a její důsledky za 2. světové války...

Výtvarná výchova: Nástěnky, návrhy plakátů, billboardů na dané téma atd.

Tělesná výchova: Zdravý způsob života, motivovat k pravidelné tělesné aktivitě a sportu, tělesné a duševní zdraví, vliv tělesné aktivity na odbourávání stresu, vhodná relaxace, zásady správné životosprávy, poruchy příjmu potravy...

Matematika: Řešení slovních úloh s preventivní tematikou (např. kolik peněz prokouříme týdně-měsíčně-ročně a co by se za ně dalo pořídít ap.)

Jazyky: Co dělám pro své zdraví, můj režim dne, záliby, volnočasové aktivity, intolerance, návykové látky ap. – zařadit do tematických celků vypravování, referát, diskuse, úvahu, konverzační cvičení aj., filmové umění, literatura s danou problematikou...

8 Krizový plán při výskytu rizikového chování aneb co dělat, když...

8.1 ...se ve škole objeví šikana (školní program proti šikanování)

a) Zmapování situace

- Všichni pracovníci školy si jsou vědomi povinnosti monitorovat sociální klima ve třídách a ví, na koho se v případě problémů ve škole obracet.

b) Spolupráce s rodiči

- Rodiče jsou seznámeni s existencí školního programu proti šikanování o kterém jsou informováni během třídních schůzek a na webu školy
- Na nástěnce ve vestibulu školy visí informace o tom, co to je šikana, jakých projevů si rodiče mohou u dětí všimnout a případné možnosti řešení. Zároveň jsou zde uvedené kontakty na osoby, na které se mohou v případě potřeby obrátit.
- V případě již vzniklé šikany jsou rodiče následně informováni o jejím řešení. Zpráva je podávána individuálně (nikdy ne rodiče agresora a oběti zároveň!) a citlivě při osobním setkání.
- V případě, že rodič zkontaktuje školní poradenské pracoviště s podezřením na šikanu svého dítěte, pracovníci se doptávají na potřebné informace a okolnosti. Nikdy situaci nezlehčují!
- Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila. U počáteční šikany stačí podávat informaci na pravidelných schůzkách, u pokročilé šikany je důležité svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byla na schůzce přítomná metodika prevence, výchovná poradkyně nebo soc.pedagožka a vedení školy.
- Na šk.program Bakaláři dáváme rodičům vědět o aktuálních hrozbách a rizicích, kterým by měli podle našeho názoru věnovat zvýšenou pozornost a odkazy na užitečné semináře apod.

Prevence a ochrana

- V učitelské knihovně ve sborovně je volně k dispozici kniha Bolest šikanování – M.Kolář a další odborné materiály.
- Realizace preventivních programů na téma šikana a kyberšikana (Městská policie, Život bez závislostí, Divadelta apod.)
- Zvýšený a kvalitní aktivní dozor o přestávkách.
- Ve výuce a třídnických hodinách zařazovat témata primární prevence a aktivity vedoucí ke zlepšení vztahů mezi spolužáky, posilování třídní soudržnosti, spolupráce, komunikace, posilování psychické odolnosti jedince a jak zdravým způsobem zvládat stres. Těmto tématům se žáci věnují i v rámci odpoledních a mimoškolních aktivit (švp, družina ...)

- Vytvoření třídních pravidel, které mohou být ve třídě vyvěšená a budou se dodržovat. V případě jejich porušení budou jasné i sankce, které budou následovat. Důslednost!
- Na nástěnce ve vestibulu školy jsou vyvěšené informace pro žáky, kteří se stali svědky či oběťmi šikany (co je to šikana, kam se obrátit o pomoc ap.).
- Snaha o vytvoření vztahu důvěry mezi učiteli a žáky, aby se nikdo nebál požádat o pomoc (důvěrnější vztah především mezi třídním učitelem a jeho žáky).
- Učitelé si jsou vědomi varovných přímých i nepřímých příznaků, kterými se šikana ve škole projevuje a důsledně je sledují (žák vchází do třídy až s učitelem, o přestávce postává v blízkosti dospělých, projevy outsidera, stísněnosti, vylučování z kolektivu, ponižování, zesměšňování, „vtípky ap.). **Pokud některé z varovných příznaků zaregistrují, okamžitě se obrátí na školní metodičku prevence, výchovnou poradkyni nebo sociální pedagožku a ve spolupráci s nimi situaci okamžitě řeší.**
- Do prevence šikanování jsou zapojeni i nepedagogičtí pracovníci (např. paní školnice, vrátná apod.).
- Komunikace s institucemi, které vyplňují dětem volný čas mimo školu (R-mosty, klub Husita, Teen Challenge...), kteří nás mohou na varovné signály upozorňovat či nám poskytnout potřebné informace.
- Ochrana učitelů a ochrana před kyberšikanou: Žáci a rodiče podepisují školní řád, ve kterém je uvedeno, že jakékoliv pořizování fotografií a videí a jejich zveřejňování je bez souhlasu dané osoby zakázáno a jaké sankce z porušení tohoto zákazu plynou
- Šk.psycholožka může zmapovat soc.klima ve třídě pomocí spec.metod (např.Sorad, B3-B4 apod.)
- Spolupráce se specializovanými zařízeními (PPP- školení a pravidelná setkávání šk.metodiků SVP Klíčův – Podpůrná skupina pro učitele, konzultace...)
- Udržování úzkých vztahů s vedením škol v okolí (prostřednictvím p.zástupce a ředitelky školy)

c) Vzdělání a motivace učitelů

- Učitelé jsou seznámeni s Metodickým pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.
- Učitelé jsou seznámeni se Školním programem proti šikanování
- Třídní učitel využívá třídnických hodin k pozorování vztahů ve třídě. Má k dispozici publikaci Třídnické hodiny, kde lze nalézt metody práce a aktivity pro řešení aktuálních problémů ve třídě.
- Učitelům jsou nabízeny školení týkající se práce s třídním kolektivem a využití třídnických hodin, šikany a kyberšikany, jak na emoce ve třídě, jak zvládat nekázeň, zjišťování klimatu a vztahů ve třídě apod. (např.Audendo, Život bez závislostí, Jim a Jill apod.)

d) Stádia šikanování

➤ První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

➤ Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

➤ Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

➤ Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

➤ Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

e) Postupy při řešení šikany

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně
- nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně)
- agresivního řešení problému (např. násilím)
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání
- předjímání recidivy útočníka
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočníka)
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace)
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany

V případě podezření na šikanu ve všech jejích formách (i v případech šikany učitelů), je pedagog povinen neprodleně ohlásit tuto skutečnost metodičce prevence či výchovné poradkyni.

1. Odhad závažnosti a formy šikany (v jakém je šikana stádiu, jestli je nutnost přizvat další odborníky).
2. Rozhovor s informátory (učitel, žáci, rodič apod.) a obětí (bereme zřetel na trauma, stud, mlčenlivost obětí).
3. Nalezení vhodných svědků (= děti, které s obětí sympatizují nebo jí alespoň neodmítají, nezávislé na agresorovi, které nepřijímají normy šikanování, pozor- to nemusí být tzv. slušný žák nebo žák dobře se učící!).
4. Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky.

Je třeba zjistit:

- kdo je oběť,
- kdo je agresor;
- kdy a kde k šikaně dochází;
- jakou formou;

- jak dlouho a jak často trvá;
 - proč to dělají.
5. Ochrana oběti (umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby – např. kabinet školní psycholožky, zvýšené dozory, pozor dávat zejména při příchodech a odchodech do školy a o přestávkách, v nutném případě lze i dítě nechat doma);
6. Rozhovor s agresory, případně jejich konfrontace (nikdy ne mezi agresory a obětí!). Rozhovory tedy probíhají v pořadí informátor - oběť – svědci – agresori.
- Je třeba zjistit:
- kdo je oběť;
 - kdo je agresor;
 - kdy a kde k šikaně dochází;
 - jakou formou;
 - jak dlouho a jak často trvá;
 - proč to dělají;
 - jaký trest (opatření) je adekvátní ke zlepšení situace.
7. Konzultování situace s ostatními učiteli (případně s vedením školy).
8. Výchovní komise (pedagog - pedagogové, agresor a jeho rodiče, výchovný poradce či metodik, pracovník OSPOD, ředitelka nebo zástupkyně školy)
- seznámení rodičů s problémem;
 - postupné vyjádření ostatních pedagogů;
 - vyjádření žáka;
 - vyjádření rodičů;
 - rozhodování komise za zavřenými dveřmi;
 - seznámení rodičů a žáka se závěry komise (závěrem může být dle závažnosti situace důtka třídního učitele či ředitele školy, snížená známka z chování, dozor ze strany OSPOD, doporučení rodičům zainteresovaných dětí vyhledat odbornou pomoc – psycholog, SVP, doporučení umístit dítě do pobytového zařízení SVP, návrh OSPOD k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy ap.);
 - všechny strany podepíší zápis z jednání
 - Pokud je agresorů více, nikdy je s rodiči nebereme k výchovné komisi všechny najednou, ale situaci řešíme postupně s každým zvlášť!
9. Individuální rozhovor s rodiči oběti (informace o zjištění a závěrech školy, dohoda na vzájemné spolupráci a informovanosti).
10. Práce s celou třídou (lze řešit vlastními silami nebo povolát odborné pracovníky ze SVP, PPP ap.).

Tento postup se vztahuje na řešení počáteční šikany (1,2,3). Pokud se jedná o závažná stadia, škola požádá o pomoc odborníky ze SVP nebo PPP.

Pokud šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu oznamujeme tuto skutečnost Policii ČR.

Výpovědi jsou podrobně zaznamenávány stejně tak, jako další postup a závěry školy – dokumentace!

Tabulka první pomoci:

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
1. odhad závažnosti a formy šikany; 2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi; 3. nalezení vhodných svědků; 4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory); 5. ochrana oběti; 6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru: a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření); b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku); 7. realizace vhodné metody: a) metoda usmíření; b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči); 8. třídní hodina: a) efekt metody usmíření; b) oznámení potrestání agresorů; 9. rozhovor s rodiči oběti; 10. třídní schůzka; 11. práce s celou třídou.	A. První (alarmující) kroky pomoci 1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany; 2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí B. Příprava podmínek pro vyšetřování 3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy; 4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi; 5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře); 6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům C. Vyšetřování 7. rozhovor s obětí a informátory; 8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků; 9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky; 10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi) D. Náprava 11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

f) Kyberšikana

- Učitele v případě podezření na kyberšikanu okamžitě upozorní kohokoliv ze školního poradenského pracoviště.
- Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které pomůže se rozhodnout pro správný postup řešení.

➤ **Tři základní otázky:**

Týká se kyberšikana žáka mé školy?

Jak jsem se informací dozvěděl?

Děje se kyberšikana během vyučování?

Postup řešení kyberšikany:

1. Zajištění ochrany oběti

Metodik prevence kontaktuje operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd.

2. Zajištění dostupných důkazů

Korespondence, fotografie, videa...

3. Důkladné vyšetření a prosba o odbornou pomoc

Vyšetří se všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Kontaktujte a spolupracujte s jakýmkoli webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo (facebook, e-mail...). V případě potřeby se zajistí podpora a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie,...) či se obrátí na podpůrné webové stránky (onlinehelpline.cz)

4. Opatření

Zvolí se takové opatření a řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil.

5. Informování a poučení rodiče

Rodiče oběti i rodiče kyberagresora. Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora). **Rodiče musí být poučeni** o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

6. Konečný verdikt a informace

Při zapojení a následně celém prošetření případu je nutné trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (PČR...) a dalších subjektů (rodiče).

7. Postihy

Při postizích agresorů se postupuje v souladu se Školním řádem.

Šikana a zákon:

Šikana

Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona a to jako:

- ⑩ trestný čin omezování osobní svobody (podle § 231)
- ⑩ trestný čin vydírání (podle § 235)
- ⑩ trestný čin útisku (podle § 237)
- ⑩ trestný čin loupeže (podle § 234)
- ⑩ trestný čin ublížení na zdraví (podle § 221)
- ⑩ trestný čin poškozování cizí věci (podle § 257)
- ⑩ trestný čin znásilnění (podle § 241), či pohlavního zneužívání (podle § 242).

➤ K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být starší 15 let (15-18 let mladiství). Děti mladší 15 let trestně odpovědné nejsou, jsou však předány do péče orgánu sociálně - právní ochrany, případně mohou být postiženi jejich rodiče. Nezletilému pachateli je možné nařídít ústavní výchovu, může nad ním být stanovený dohled.

➤ Pokud jde o trestní sazby, je v případě šikany možný i jednočinný skutek tzn. že jedno jednání může být kvalifikováno jako více trestných činů.

➤ Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola.

➤ Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Kyberšikana

Obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- nebezpečné pronásledování (tzv. stalking, § 354 trestního zákoníku) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých
- účast na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem přimět ji k sebevraždě, kterou skutečně spáchá či se o ni pokusí
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku) – např. porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 trestního zákoníku), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti
- pomluva (§ 184 tz) – např. vytvoření webových stránek, které nepravdivě zesměšňují oběť

- šíření pornografie dle § 191 trestního zákoníku (viz sexting); výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (dítětem se rozumí osoba mladší 18 let) dle § 192 trestního zákoníku (viz sexting).
- **Dále musí být splněny tyto podmínky:**
 - pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
 - musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
 - jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

8.2 ...dítě nechodí do školy (dlouhodobé absence)

1. Rozhovor s rodiči (vysvětlit, že není možné jednou do školy zajít, dvakrát ne ap., pokud nemá dítě ukončenou povinnou devítiletou školní docházku do školy prostě chodit ze zákona musí!)
 - žáci jsou povinni řádně docházet do školy nebo šk. zařízení a řádně se vzdělávat (zákon č.561/2004 Sb.§22, odst.1, písmeno a);
 - zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo šk.zařízení (zákon č. 561/2004 SB.,§22, odst.3, písmeno a).

Diskuse o tom, proč dítě do školy chodit má, jsou tedy zbytečné (když zákonný zástupce dítě neposílá do školy, dopouští se protiprávního jednání nebo dovoluje dítěti vést nemravný a zahálčivý život = pokuta do 3000 Kč, odnětí svobody až na 2 roky, soudní nařízení docházku plnit v některém výchovném zařízení ap.).

2. Pokud dítě nechodí do školy opakovaně či dlouhodobě, absence není omluvená má škola oznamovací povinnost (OSPOD). Absenci sleduje a eviduje tř.učitel.
 - do 10 hodin neomluvené absence = pohovor tř.učitel s rodiči s následným zápisem (projedná se důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti s upozorněním na povinnosti stanovené zákonem, seznámení s důsledky narůstající neomluvené absence);
 - 10 a více hodin = výchovná komise za účasti OSPOD (rodiče vyzveme doporučeným dopisem a o jednání provedeme zápis).

Při řešení situace můžeme použít i tento argument, na který by mohla část rodičů slyšet: Pokud dítě neplní povinnou školní docházku a počet neomluvených hodin přesáhne 10 hodin a rodiče jsou žadateli o dávku sociální péče může dojít k situaci, že přestanou být považováni za sociálně potřebné a dávky budou odebrány.

- 25 a více hodin = předat záležitost formou oznámení orgánu sociálně-právní ochrany.
3. Účelové a skryté záškoláctví (dítěti rodič absenci omluví, my však máme podezření, že to není pravdivé)
 - Není vaší povinností rodiči něco dokazovat nebo ho kárat. Za dítě má ze zákona odpovědnost rodič a má právo jeho nepřítomnost omluvit.

- Pokud máte podezření, že se zákonný zástupce dopouští podporování zahálčivého způsobu života, oznamte věc orgánu sociálně-právní ochrany.
- Pokud absence trvá déle než 3 dny a rodič uvádí, že bylo dítě nemocné a vy máte důvodné podezření, že o žádnou nemoc nejde, požádejte praktického lékaře o jeho vyjádření (když lékař nebude chtít spolupracovat, odvolejte se na dohodu MŠMT a Sdružení praktických lékařů - omluvenku od lékaře lze vyžadovat, jedná-li se o dítě, které má velmi častou absenci nebo o dítě, které mívá neomluvenou absenci, v situaci, když „nemocné“ dítě pobíhá venku, chodí nakupovat ap.).

8.3 ...žák agresivně reaguje na učitele

= např. verbální osočování, vulgarismy, agresivita.

1. Odveďte žáka k řediteli nebo zástupci školy.
2. Nechte žáka vlastní rukou přesně a doslova napsat, co vyučujícímu řekl a podepsat to.
3. Písemný komentář doplní i napadený učitel (kdy, kde, jak, proč k situaci došlo ap.).
4. Zavoláme do školy rodiče. Schůzky se zúčastní učitel, výchovný poradce (metodik prevence, zástupce vedení školy apod. - podle závažnosti situace). Dítě před rodičem přečte svůj zápis. Seznámíme rodiče se sankcemi za tento čin i s upozorněním, co se stane, pokud se bude situace opakovat (výchovná komise, snížená známka z chování, OSPOD atd.).
5. Pokud rodič odmítne do školy přijít, událost s přesným popisem situace oznámíme na OSPOD s douškou, že rodiče nereaguje na výzvy školy a situaci tak odmítají řešit. Vyžádejme si i písemnou zprávu o tom, jaké kroky OSPOD v řešení situace podnikne.

8.4 ...identifikujeme podezřelou látku a jak s ní nakládat:

1. Zjistí-li učitel podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou zdraví škodlivou látku (přírodního či syntetického původu), přivolá si další dospělou osobu jako svědka a v jeho přítomnosti uloží tuto látku do obálky.
2. Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uloží do školního trezoru.
3. Následně vyrozumí policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoliv pedagog či jiný zaměstnanec školy.
4. Po zjištění druhu látky škola zavolá rodiče a koná další příslušné kroky.
5. Oznámení situace a závěrů na OSPOD.

8.5 ...se žáci vzájemně fyzicky napadli:

1. Učitel ohlásí událost nejbližšímu přítomnému nadřízenému, ten okamžitě, v případě závažnějšího ublížení na zdraví, odešle žáky v doprovodu dospělé osoby na lékařské vyšetření.

2. Telefonicky okamžitě informuje rodiče žáků.
3. Třídní učitel a učitel, který byl přítomen vzájemnému napadení, zajistí svědky a sepiše zápisy, případné protokoly o úrazech a odevzdá je nejbližšímu nadřízenému a navrhne výchovná opatření.
4. Agresor a jeho rodiče jsou pozváni do školy na výchovnou komisi, kde se rodiče seznámí se situací a dozví se výchovná opatření, která škola podle závažnosti situace zvolila a ze schůzky sepiší záznam, který zúčastnění podepíší.
5. Rodiče napadeného jsou informováni o postupu školy.

8.6 ... v případě výskytu zneužívání návykových látek:

- V případě podezření na zneužívání návykových látek
 - výchovný poradce, popřípadě třídní učitel či metodik prevence provede diskrétní šetření, pohovor s žákem;
 - doporučí rozhovor s odborníkem – Linka důvěry, PPP, SVP, Prev centrum ap.;
 - kontaktuje rodiče – seznámí je se situací a nabídne kontakty na zainteresované instituce.

Při negativní reakci rodičů na sdělení a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči uvědomí škola sociální odbor nebo Policii ČR

- metodik prevence (pracovník SVP či PPP) bude s rizikovou třídou pracovat v preventivní oblasti, třída bude monitorována.
- V akutním případě, kdy je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování:
 - Žák je odveden ze třídy do místnosti, ve které je zajištěn nepřetržitý dohled dospělé osoby a kde zůstane až do doby, než si pro něj přijede lékařská služba nebo rodiče;
 - Zamezte dalšímu požití drogy a pokuste se zjistit, jakou drogu jedinec požil, zjistěte stav vědomí (dezorientace v čase, místě nebo osobě, snížená bdělost) a základních životních funkcí (dýchání, srdeční činnost) a zvažte přivolání záchranné služby první pomoci. Je lepší planý poplach a případné nepříjemné vysvětlování okolností policistům než výčitky, že jste nezabránili smrti člověka. Pokud je osoba bezvládná, položte ji raději do stabilizované polohy na bok, aby se nezadusila zvratky.
 - V případě vážných zdravotních příznaků (žák upadá do bezvědomí, když se nedá probudit, zvrací, došlo k úrazu hlavy, psychické problémy – např. dezorientace, vyhrožování ap.) ředitel školy nebo výchovný poradce (metodik) kontaktuje zdravotnické zařízení a následně rodiče.
 - V případě lehčích příznaků uvědomí rodiče o zdravotních potížích žáka a vyzve je, aby si dítě okamžitě vyzvedli, neboť je nutné lékařské vyšetření.
 - Rodič je seznámen se zdravotními potížemi dítěte (rozšířené zornice, potíže s dýcháním, zvracení).
 - Pedagog odkáže rodiče na odborníky specializovaných pracovišť (PPP, SVP).

- V případě, že si rodič pro dítě nepřijde, škola bezodkladně volá lékařskou službu, o čemž jsou rodiče vyrozuměni.
- O případu je vyhotoven podrobný zápis.
- Rodiče žáka jsou následně (druhý den) informováni o kázeňských opatřeních, znovu vyzváni k návštěvě odborného pracoviště, mohou si domluvit pravidelné schůzky, na kterých se budou informovat o průběhu problému s TU nebo MP.
- Metodik prevence (pracovník SVP či PPP) bude s rizikovou třídou pracovat v preventivní oblasti, třída bude monitorována

8.7 ...je podezření na týrání a zanedbávání dítěte:

- Vaší povinností není hledání důkazů a vyšetřování, to nechte na Policii ČR a orgánům činným v trestním řízení. Pedagog není kompetentní, aby posuzoval, jaká je realita skutku.
- Máte ohlašovací povinnost a stačí k tomu vaše podezření. Ohlašujeme na OSPOD – odbor sociálně – právní ochrany dítěte, Policii ČR, ukládá to zákon č.140/1961 Sb.

Pokud dítě skutek samo ohlásí:

- a) vyslechnete ho a vyjádřete podporu;
- b) udělejte o výpovědi zápis;
- c) dítěti sdělte a připravte na to, že to, co se mu děje není v pořádku a vy to musíte ohlásit;
- d) neslibujte, co nemůžete splnit (slib mlčenlivosti, že to nikomu neřeknete ap.);
- e) informujte vedení školy;
- f) domluvte se na společném postupu;
- g) podezření/zjištění ohlaste na policii nebo OSPOD.

Pokud máte sami podezření:

- a) ve vhodné chvíli dítě kontaktujte a promluvte si s ním (v klidné místnosti, bez svědků);
- b) citlivě zjišťujte dostupné informace;
- c) udělejte si o pohovoru zápis;
- d) můžete využít rozhovoru s důvěryhodnými spolužáky, kamarády;
- e) informujte vedení školy;
- f) domluvte se na společném postupu;
- g) pokud podezření trvá, ohlaste situaci na OSPOD nebo Policii ČR.

Pokud situaci ohlásí jiná osoba (kolega, kamarád, spolužák ap.):

- a) citlivě zjistěte podrobnější informace;

- b)** o pohovoru udělejte zápis;
- c)** připravte oznamovatele na vaši ohlašovací povinnost;
- d)** informujte vedení školy;
- e)** domluvte se na společném postupu;
- f)** případ ohlaste na OSPOD nebo Policii ČR.

9 Realizace besed, přednášek, programů a aktivit pro školní rok 2023/24

V rámci prevence probíhá ve všech třídách každoročně v listopadu šetření dotazníky B3 nebo B4. Dotazníky vždy zadává i vyhodnocuje pověřený proškolený (certifikovaný) pracovník – metodička prevence a sociální pedagožka. Dotazníky slouží ke zjišťování vztahů mezi dětmi ve třídě, sebevnímání dětí a jejich preferencí. Výsledky šetření jsou využity k cílené práci s třídními kolektivy během školního roku.

- Třídnické hodiny

V rámci třídnických hodin se učitelé (samostatně nebo ve spojení se soc.pedagožkou nebo metodičkou prevence) budou věnovat aktivitám, které směřují k podpoře duševního i tělesného zdraví, tématům zdravého životního stylu a bezpečného chování, vztahům ve třídě, zdravé komunikaci apod. podle aktuální potřeby třídních kolektivů.

- Spolupráce s rodiči

-Konzultace

-Zprostředkovávání kontaktů na dalšími odborníky

-Třídní schůzky (seznámení se Strategií primární prevence)

-Nástěnka (umístěná ve vestibulu školy, na které jsou informace o možnostech konzultací se šk. psychologem, speciálním a soc. pedagogem nebo výchovnou poradkyní a metodikem prevence, adresy, telefonní čísla poradenských center a další praktické informace, které jsou pravidelně obměňovány a aktualizovány)

-Knihovna (rodiče, děti i školní zaměstnanci mají možnost vypůjčení řady materiálů týkajících se problematiky sociálně patologických jevů.

-Školní web (odkazy na různé zajímavé semináře, aktuality v oblasti rizikového chování apod.)

- Aktivity a vzdělávání učitelů a pedagogických pracovníků

-Důsledné sledování absencí žáků, změn v chování dětí, spolupráce s rodinou (např. za pomoci romských asistentů), aktivní! dozory o přestávkách.

- Přednášky, semináře, školení
- Studium na PedF, kurs pedagogického asistenta.

- Loono (interaktivní workshop Reprodukční zdraví)

Reprodukční zdraví – prevence sexuálně přenosných chorob. Workshopy budou probíhat v 8.a 9.ročníku.Na workshopy budou vždy v následujících dnech navazovat následné aktivity a reflexe programu vedené třídním učitelem i ostatními pedagogy.

- Divadelta (Divadlo Forum)

4.A a 5.A. programTrest – téma agresivita/šikana.

9.A. a 8.A. program Pozor, křehké! – sexting – nebezpečí internetového sdílení.

- Konsent (interaktivní a zážitkový program Sexuální výchova)

Pro žáky 8. a 9.třídy je určen workshop o sexuální výchově, který se zaměří na vědomí vlastní hodnoty a hodnoty druhých, na nebezpečí tlaku, o tom nebát se říct ne, naučí rozpoznávat formy sexuálního násilí a jak případně pomoci někomu, kdo se s násilím setkal apod. a zejména prakticky nacvičit komunikační dovednosti, díky kterým budou schopni se svými partnery v této oblasti otevřeně komunikovat a stanovovat si své hranice a respektovat sebe i druhé.

Velmi vhodně tak provážíme s workshopem organizace Loono, který je více zaměřen anatomicky, na oblast antikoncepce, prevence pohl.přenosných chorob apod. a s programem Divadelta, který odkrývá současný fenomén takzvaného sextingu, neboli sdílení intimních fotografií, videí a informací na sociálních sítích.

- Přednášky a besedy Policie ČR

Přípravná třída - základy bezpečného chování

1.tř. – zásady bezpečného chování

- 2. tř. – zásady osobní bezpečnosti
- 3. tř. – dopravní výchova
- 4. tř. – mezilidské vztahy, šikana, bezpečnost
- 5. tř. – mezilidské vztahy a základy trestní odpovědnosti, úvod do problematiky návykových látek (2h)
- 6. tř. – Problematika návykových látek, krádeže, loupeže, nebezpečné nálezy (2h)
- 7. tř. – základy trestní odpovědnosti, kyberšikana, šikana (2h)
- 8. tř. – Trestné činy, trestní odpovědnost, nelegální návykové látky (2h)
 - Zpackané životy – film s diskusí na téma trestní odpovědnost zpracované ve formě příběhu party teenagerů (2h)
- 9. tř. – trestná činnost dětí a mládeže, povinnosti držitele OP, mládež a drogy (2h)
 - Já chci domů – film s diskusí na téma odpovědnosti za své jednání (2h)

- IKAP – inovace ve vzdělávání (Individuální podpora žáků na školách – prevence předčasného odchodu ze vzdělávání)

- Vytipování a zapojení žáků ohrožených předčasným odchodem ze základní školy (spolupráce s Asociací streetwork má povahu case managementu s cílem vytvořit podpůrnou síť, která bude vhodně reagovat na příčiny selhávání žáků).

- Platforma (schůzky zapojených subjektů - prostor pro sdílení a s rozborů konkrétních situací či problémů)

- Cyklus workshopů a přednášek SZÚ

8.A. a 9.B. - rozsáhlý kurs na podporu zdravého životního stylu a bezpečného chování, (osobní hygiena, výživa, prevence závislostí, duševní zdraví, podpora zdraví a prospěšné pohybové aktivity, reprodukční zdraví, prevence úrazů a první pomoci, prevence nádorových, infekčních a jiných onemocnění, zvládání stresu, bezpečný pohyb na soc. sítí.ap.)

- Selektivní prevence (Pozitivní třídní klima) – PPP pro Prahu 3 a 10

5.A. (časté konflikty mezi dětmi, agresivita až šikana, nerespektování pravidel, nekázeň, více žáků vykazuje znaky rizikového chování.)

Rozvoj kompetencí žáků k předcházení a samostatnému řešení problémů, rozvoj respektu a tolerance, uvědomění si významu pravidel a výhod spojených s jejich dodržováním, uvědomění si motivace k chování a rozvoj dovedností seberegulace, podpora spolupráce atd.

- Husita

Pro všechny ukrajinské děti 2.stupně – workshop s interkulturní pracovnící z nízkoprahového klubu Husita (navázání kontaktu, nabídka aktivit ve škole i v klubu, letáčky pro rodiče)

- Slovo 21

5.A. - Historicko-literárně-výtvarný workshop se zaměřením na romskou historii, romské autory a výtvarníky.

- Být lepšími (Identity Prague, z.s.)

7.A., 8.A., 9.B. - Vzdělávací seminář motivující romské žáky ke vzdělávání, příklad úspěšné umělecké kariéry (P.Matiová)

- Školní poradenské pracoviště

Metodik prevence (Mgr.Silvie Šilhanová), Speciální pedagog(PaedDr.Dagmar Kapustová) ,sociální pedagog (Mgr.Irena Venturová), ukrajinská školní psycholožka (Natálie Petryk), školní psycholog (PhDr.Václav Mertin), výchovná poradkyně (Mgr.Zina Švancarová)

- Tematické plány

Téma zdravého životního stylu a rizikového chování dětí je samozřejmou součástí všech tematických plánů jednotlivých předmětů.

- Doplnění dálkového vzdělávání -9.třída

Mohou využít rodiče či bývalí žáci naší školy i celá široká veřejnost.

- Kariérní poradenství - Exkurze SOU, SŠ

-Projekt „S pomocí to zvládneme“ – spolupráce učilišť a škol s cílem motivovat žáky k následnému studiu na SOU a SŠ

-Dny otevřených dveří, pomoc při vyplňování přihlášek, Řemesla živě (Novoměstská radnice), Schola Pragensis (Vyšehrad)

- Fin.gramotnost (Bankéři do škol)

5.A., 8.A., 9.B.-finančně-vzdělávací projekt s cílem získat informace o základních principech zdravého a bezpečného zacházení s penězi, a dozvědět se víc o nástrahách, které mohou mít často až fatální následky

Kyberbezpečnost (Bankéři do škol)

9.A.- seznámí s nejčastějšími typy kybernetických hrozeb a jak se jim bránit.

- Linka bezpečí Naživo

3.A., 4.A., 6.A., 7.A.- workshop lektorů Linky bezpečí (v rámci bloků se žáci seznamují s možnými způsoby řešení problémů a náročných situací, ať už vlastních, nebo svých vrstevníků, a to s využitím osobních zdrojů, blízkého sociálního okolí a dalších odborných služeb včetně Linky bezpečí.)

- Ponec-Tanec školám

1.A.-Umělecko vzdělávací projekt, který využívá specifika taneční tvorby k formování dětské osobnosti (vytváří trvalé vazby mezi myšlením, emocemi a fyzickou stránkou dítěte, harmonizuje jeho tělesný vývoj a rozvíjí inteligenci těla. Učí vnímavosti vůči prostředí, podporuje rozvoj sociální inteligence...)

- Život dětem - sbírka

Organizuje 9.B. – tradiční prosincová dobročinná sbírka

- Nespecifická primární prevence

Divadelní představení, celoroční projekt Město jako učebnice (ve spolupráci s MČ P3), Khamoro, Den bez mobilů, Filmový večer, plavání, bruslení, návštěva zoo, minigolf, Den země, výtvarné workshopy ve spolupráci s NG vlastivědné vycházky, výtvarné workshopy s katedrou v PedF UK atd.

10 Přílohy

Příloha č. 1 - Informační letáky na téma šikana

Letáky (v náležitě grafické úpravě) jsou distribuovány rodičům prostřednictvím třídních učitelů zejména na rodičovských schůzkách a jsou také vyvěšené na nástěnce ve vestibulu školy, která slouží informování rodičů o tématech spojených se sociálně nežádoucími jevy.

Dětem slouží nástěnka ve druhém patře a letáky také rozdávají učitelé (zejména občanské výchovy a výchovy ke zdraví) v hodinách, ve kterých se tématem šikany a lidských vztahů zabývají.

Leták pro rodiče:

Co je to šikana?

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiného člověka. Zahrnuje fyzický útok (bití, kopání, fackování...) krádeže, ničení a manipulace s cizími věcmi (braní peněz, ničení školních pomůcek, odevzdávání svačín...), slovní útoky (např. nadávání, pomlouvání, ponižování, vysmívání se, urážení...), vylučování dítěte z kolektivu (odsedávání při obědě, neodpovídání na pozdrav či prosbu...), donucovací příkazy ap.

Jak poznám, že je mé dítě šikanováno? Nepřehlédněte varovné signály, buďte vnímaví, když:

- za dítětem nedochází domů žádný spolužák, zdá se, že nemá žádné kamarády;
- dítě je zaražené, smutné, nemluví o tom, co se děje ve škole, působí nešťastně, je nejisté;
- špatně usíná, má poruchy spánku, noční můry;
- dojde k výraznému zhoršení prospěchu ve škole;
- je nesoustředěné, nemá zájem o činnosti, které ho dříve bavily, je bez zájmu;
- často ho před odchodem do školy pobolívá břicho, hlava ap.;
- objeví se výrazné psychosomatické obtíže – únava, nevolnost, bolesti zad, hlavy, břicha, dusivé astmatické záchvaty ap.;
- chodí za školu, má neomluvené absence;
- přichází domů s potřhaným oblečením, poškozenými školními pomůckami nebo bez nich;
- požaduje další peníze, nevychází s kapesným, doma se nevysvětlitelně ztrácejí peníze;
- domů chodí vyhladovělé, i když dostává svačiny a má zajištěné obědy;
- nedokáže uspokojivě vysvětlit svoje zranění – monokl, odřeniny, naraženiny, popáleniny ap.;
- vyhrožuje sebevraždou nebo se o ní dokonce pokusí;
- při podezřelých okolnostech se pokuste získat důvěru dítěte, utište jeho strach a povzbudte ho, aby se svěřilo (pro dítě je velmi obtížné hovořit o podrobnostech ponižování a týrání – má strach z pomsty, prožívá pocity studu, příčiny hledá v sobě a ve svých chybách, situaci nerozumí...);

- stůjte pevně za dítětem, berte vážně, co vám dítě říká;
- zjistěte co nejpodrobněji co, kdy, kde, proč, s kým a jak se stalo;
- kontaktujte školu (ředitele, metodika prevence, výchovného poradce nebo třídní učitelku);
- podrobně informujte o tom, co jste se od dítěte dozvěděli;
- trvejte na poskytnutí odborné pomoci (nebojte se zeptat, jak budou situaci vyšetřovat, jak bude ochráněno vaše dítě, jestli jsou ve škole schopni rozpoznat stadium šikany, jakou metodu nápravy použijí ap.);
- pokud je dítě ve špatném psychickém stavu, můžete ve škole zažádat o dočasný individuální studijní program;
- při závažném šikanování lze podat trestní oznámení na agresora, který týrá vaše dítě na policii ČR;
- navažte kontakt s odborníkem, snažte se o v tématu zorientovat a co nejvíce vědět doporučujeme knihu M. Koláře – Bolest šikanování), kontakty lze nalézt i na internetových stránkách školy v rubrice „Kde hledat pomoc – adresář“, ve škole si můžete také zapůjčit odbornou literaturu nebo se poradit. (Kolář, M. Skrytý svět šikanování).

Informační leták pro děti:

Necítíš se ve škole dobře?

Ublížíje ti někdo?

Cítíš se sám?

Máš strach a nevíš, co máš dělat?

Máš obavy z jiného žáka?

Pokud si na otázky odpovíš kladně, je velmi pravděpodobné, že to, co zažíváš, je šikana.

Nikdo nemá právo ti ublížovat!!! - možná jsi jiný/jiná než ostatní, ale to nesmí být důvod k ubližování.

Pokud se ve třídě necítíš dobře, myslíš si, že vztahy ve třídě nejsou kamarádské – to znamená, že někdo někomu nebo tobě dělá věci, které nejsou příjemné (posměšky, pomluvy, ničení nebo schovávání věcí, vydírání, bití a ponižování, nadávání ap.), bylo by dobré si o tom promluvit a situaci zlepšit.

Proč jsem šikanován?

Není to proto, že jsi špatný, nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi žáky ve třídě nebo ve škole.

Kdo ti může pomoci?

Říci si o pomoc není slabost!!!

Máš-li dospělého (rodič, třídní učitel, jakýkoli jiný učitel, vedoucí kroužku atd.), kterému důvěřuješ, obrať se na něj. Určitě si bude vědět rady. Jestliže máš obavu obrátit se na dospělého ze svého okolí, můžeš kontaktovat bezplatně a anonymně kdykoliv Linku bezpečí 0800 155 555.

Nebo se obrať na mě, mohu ti skutečně pomoci, budu ti věřit a neprozradím tě.

Jmenuji se: Silvie Šilhanová (kabinet 2.p.)

Příloha č. 2 - Přehled sociálně nežádoucího (rizikového) chování

„Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost. Vzorce rizikového chování přitom považujeme za soubor fenoménů, jejichž existenci a důsledky je možné podrobit vědeckému zkoumání a které lze ovlivňovat preventivními a léčebnými intervencemi.

Oblasti rizikového chování jsou zejména tyto:

- Užívání návykových látek (tabakismus, alkoholismus, nealkoholové drogy, anabolika a steroidy)
- Netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling, nezvládnuté využívání pc)
- Kriminalita (vandalismus, krádeže, loupeže, dealerství drog)
- Rasismus, xenofobie, intolerance a antisemitismus
- Patologické jednání vůči sobě (sebevražedný pokus, sebevražda, sebepoškozování)
- Agresivita, šikana
- Záškoláctví, útěky z domova
- Poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie, záchvatovité přejídání)
- Sekty a jiná náboženská patologická uskupení
- Sexuální zneužívání, a sexuální rizikové chování (promiskuita, prostituce), komerční sexuální zneužívání dětí
- Týrání a zneužívání dětí, syndrom CAN
- Internetové pirátství (hackeři, kyberšikana)
- Agresivní fotbaloví fanoušci (rowdies)
- Extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Příloha č.3 – Adresář poskytovatelů péče a aktivit týkajících se rizikového chování dětí

OSPOD PRAHA	Záškoláctví, podezření na týrání a zneužívání, zanedbávání výchovy, záškoláctví...	222 116 485 p.Miňhová Seifertova 51, P-3
POLICIE ČR	Závažná šikana, zneužívání nebo distribuce drog, identifikace podezřelých látek...	974 853 715 Lipanská 190, P-3
PPP	Diagnostika SPÚ, profi testy, školní zralost, školní nadání...	222717793 PhDr.Klíma, Mgr.Podrabská Lucemburská 40,P-3
NPZ	Volnočasové aktivity, prázdninové akce, doučování, sociální poradenství, programy do škol...	
R-MOSTY	-----	702 019 556 Mgr.Čihák Blahoslavova 230,P-3
BEZTÍŽE	-----	271 771 025, 606 611 920 Mgr. Krajhanzl Na Balkáně 100, P-3
TEEN CHALLENGE	-----	775 556 643 Mgr.Pohanka Chlumova 15,P-3
HUSITA	-----	606 914 916 Mgr.A.Zavřelová Nám.Barikád 1,P-3
F2 ŠTVANICE	-----	607919534 Štvanice 1125,P2
SVP KLÍČOV	Konzultace závažnějších výchovných problémů, nabízí ambulantní i internátní pobyty pro žáky s vých.problémy...	283 883 332 Mgr.Matoušů Ke Klíčovu 81
VPN Psychiatrická klinika	Poruchy příjmu potravy	224 965 344 PhDr.F.D.Krch, Prof.H.Papežová Ke Karlovu 11,P-2
DĚTSKÉ KRIZOVÉ CENTRUM	Zneužívání dětí, sebepoškozování, rizikové faktory v prostředí dítěte...	241 480 511 Cílkova 7, P-12
ANABELL	Poruchy příjmu potravy	775 904 778 Cimburkova 258/21,P-3
DĚTSKÁ PSYCHIATRIE	Diagnostika a léčba ADHD a jiné psych.obtíže dětí a mládeže	272 941 110 Prof.I.Paclt Anny Drabíkové 534,Praha Háje

ZŠ PRO DĚTI S PORUCHAMI CHOVÁNÍ	Konzultace, případně umístění dětí s ADHD, poruchy chování	251 550 192 PhDr.H.Heinová Na Zlíchově 19,P-5
META	Kurzy čj pro cizince, tlumočení, volnočasové aktivity, multikult.programy do školy, podpora učitelům a materiály do výuky žáků s omj...	222 521 446 Žerotínova 35,P-3 Mgr.A.Avdějeva
RIAPS	Krizová intervence, psychologická podpora	222 586 768 Chelčického 39, Praha-3
REMEDIIUM	Bezplatné poradenství v oblastech dluhů, bydlení, ochrany spotřebitele, sociálních dávek, rodiny, pracovněprávních vztahů	775 103 100 Písecká 17, Praha-3
LOONO	Workshopy prevence HIV/AIDS, reprodukční zdraví, duševní zdraví, zdravá strava...	777 692 914 Nám.W.Churchila 2,P-3 Mgr.T.Šolaja
SZÚ	Programy pro školy s tématy zdravý životní styl, výživa, prevence závislostí, reprodukční zdraví...	724 810 137 Šrobárova 49,P-10 Mgr.I.Trejtnarová
EKO ART THERAPY INSTITUT	Psychorelaxační programy pro děti i dospělé, kurzy...	724 317 505 Labská 137,Děčín Mgr.L.Holasová
DIVADELTA	Prožitkovou metodou zprostředkování témat agresivita, šikana, nástrahy internetu, nebezpečí závislosti, šikana, xenofobie...	776 878 550 MgA.J.Rosenová
DIVADLO FORUM	Prožitkovou metodou divadla forum zprostředkování témat lidská práva, mediální a finanční gramotnost, předsudky a stereotypy, tolerance k odlišným kulturám...	731 482 847 Vašova 19,P-10 Ing.V.Sochová
KONSENT	workshopy primární prevence sexuálního a kybernásilí, jak učit sexuální nauku...	722 018 115 Pod starou školou 69,P- 16 Mgr.K.Křížová
ELIO	Preventivní programy prim. a selektiv.prevence (poruchy příjmu potravy, rasismus a xenofobie, internet a kyberšikana, závislost, agresivita, šikana, vliv médií...	773 125 255 Vršovické nám.11,P-10 Mgr.L.Dastík
ŽIVOT BEZ ZÁVISLOSTÍ	Časopis prevence, programy prevence, růstové skupiny, poradenství...	602 255 508 Mgr.H.Vrbková K Výtopně 1224,P-5
ODD.PREVENCE POLICIE ČR	Přednášky a besedy (trestní odpovědnost, bezpečnost v dopravě, kyberšikana, návykové látky...)	974 825 286 Kongresová 2,P-4
OTEVŘENÁ SPOLEČNOST	Programy s tématy rovnost žen a mužů, začleňování romské menšiny, multikulturalita...	775 022 261 Mgr.Tomas Pavlas Prokopova 9, P-3

PROGRAM 5P HESTIA	Pomoc znevýhodněným dětem pomocí navázání dlouhodobého kontaktu dítěte s dobrovolníkem, který s ním smysluplně tráví volný čas, je mu oporou, průvodcem...	257 328 901 Štefánikova 21,P-5 Mgr.Z.Lejsková
SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI	Právní,sociální a psychosociální poradenství pro cizince , překladatelství(ruština, ukrajinština, vietnamština, mongolština...)	224 224 379 Havl.Nám.2,P-3